

2015-05-11

DDnr 1.3.1/2015:142

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissen *Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet - en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen*
(Ku2015/01181/KI)

Statens konstråd överlämnar härmed sitt yttrande angående promemorian *Inordnande av Statens centrum för arkitektur och design i Moderna museet - en kraftsamling för konsten, arkitekturen och formen*.

5.2 Mötesplatsuppgiften

I promemorian konstateras att Arkdes har haft svårigheter att ta till vara sin uppgift att vara mötesplats och att Moderna museet idag inte har kompetens för att driva frågor om stadsutveckling och byggande gentemot andra myndigheter och privata och offentliga aktörer såsom Boverket, Trafikverket, länsstyrelserna samt Sveriges kommuner och landsting.

Arkdes mötesplatsuppgift är central för att kunna driva frågor om gestaltad livsmiljö, inte minst i samspel med fler politikområden än kulturområdet. För att detta ska få effekt behövs en stark aktör med mycket goda nätverk mot alla de ämnesområden som mötesplatsuppgiften innehåller. Analysen i promemorian av hur mötesplatsuppgiften ska lösas är otillräcklig och frågan bör analyseras i ett större samhällsperspektiv. Förslaget innehåller inte heller en tillfredställande konsekvensanalys av vad som händer om man inordnar Arkdes i Moderna museet utan att ha någon långsiktig lösning på mötesplatsuppgiften.

Mötesplatsuppgiften bör utvecklas med mål att skapa en kraftfull aktör som kan driva inte bara frågor om arkitektur, form och design, utan utveckla hela området gestaltad livsmiljö. I en framtida organisation för ett helhetsperspektiv på gestaltad livsmiljö är det relevant att ta till vara både resultat och arbetssätt från tidigare regeringsuppdrag. Betydande kunskap har genererats i uppdragen *Samverkan om gestaltning av offentliga miljöer* och *Främjande av hållbar stadsutveckling*. Den tidigare tvärsatoriella samverkan mellan myndigheterna fortsätter nu inom ramen för *Främjandegruppen för hållbar stadsutveckling* (Arkdes, Boverket, Formas, Riksantikvarieämbetet och Statens konstråd). En förstärkt organisation för gestaltad livsmiljö kan driva gestaltungsfrågorna mot andra politikområden och forum, som till exempel *Plattform för hållbar stadsutveckling* (Boverket, Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Trafikverket samt i dialog med ett stort antal andra myndigheter).

I avsnitt 5.2 beskrivs att Statens konstråd har de kontaktytor med branscher och aktörer inom andra politikområden som mötesplatsuppgiften förutsätter. Statens konstråd har sedan 2010 samarbetat nära Arkdes i regeringsuppdraget *Samverkan om gestaltning av offentliga miljöer* och förbereder just nu nära samverkan inom flera områden. Arkdes mötesplatsuppgift och Statens konstråds verksamhet har mycket närliggande målsättningar i att de utvecklar nya arbetssätt, skapar samtal och sprider kunskap om gestaltning av livsmiljöer. Staten konstråd genomför projekt i hela landet vilket kopplat till mötesplatsuppgiften kan bidra till en bättre nationell spridning. Genom att samordna Arkdes forskning och uppgift att utveckla arkitekturen mot bransch och allmänhet, med Statens konstråds utvecklingsprojekt, kan värdefulla synergier skapas. Ett exempel på sådana synergier finns i det förslag som Statens konstråd nyligen lämnat till utredningen *Gestaltad livsmiljö*. Förslaget handlar om att stärka statens förebildlighet inom området gestaltad livsmiljö genom organiserad samverkan mellan expertmyndigheter och statliga byggherrar (myndigheter och bolag).

För att mötesplatsuppgiften ska få önskad effekt i hela samhället är en förutsättning att den drivs av en aktör som utgör ett nav för tvärsektoriell samverkan med såväl relevanta myndigheter som andra organisationer. Denna aktör skulle kunna utgöras av Arkdes och Statens konstråd. En förutsättning för en sådan aktör är dock förstärkt kompetens och resurser genom formaliserad samverkan med andra myndigheter och organisationer.

5.3.3 Samverkan med andra aktörer

Vi har noterat att Statens konstråd har fallit bort bland de aktörer som nämns som samverkansparter. Statens konstråd driver aktivt frågor om gestaltad livsmiljö, bland annat tillsammans med Arkdes, Boverket, Formas och Riksantikvarieämbetet.

5.4.6 Namnfrågan

För att mötesplatsuppgiften i det liggande förslaget ska kunna utgöra en samlande kraft för de målgrupper och aktörer som bland annat nämns i avsnitt 5.3.3., är det avgörande att verksamheten ges ett eget namn och en egen identitet. Statens konstråd vet av erfarenhet att det är mycket svårt för en konstmyndighet att få gehör i branschområdet arkitektur, planering och byggande.

I avsnitt 5.1.3 refereras till flera internationella konstinstitutioner som har "samlat konstarterna i gemensamma museer". Merparten av dessa, som MoMA, Louisiana, Centre Pompidou och Stedelijk, har sitt ursprung i 1900-talets syn på arkitektur, form och design som konstarter. Dessa museer är inte jämförbara med Arkdes betydligt bredare samhällsuppdrag och mötesplatsuppgiften.

Slutsats

Statens konstråds slutsats är att det finns administrativa och ekonomiska anledningar till samverkan mellan Moderna museet och Arkdes museiverksamheter, men att förslaget bara löser halva Arkdes uppdrag och lämnar mötesplatsuppgiften utan långsiktig lösning.

Statens konstråd anser därför efter noggrant övervägande att underlaget för bedömningen i punkt 5.1 i promemorian är otillräckligt och att frågan bör utredas vidare av utredningen Gestaltad livsmiljö. Att föregå denna utredning och nu inordna Arkdes i Moderna museet riskerar att försämra möjligheterna för en långsiktigt hållbar lösning för Arkdes mötesplatsuppgift – och att uppnå en långsiktigt hållbar kraftsamling för gestaltad livsmiljö, inte minst i samspel med fler politikområden än kulturområdet. Vi vill även betona att Statens konstråd är en central part i en framtida organisation för mötesplatsuppgiften och området gestaltad livsmiljö.

Om man trots detta väljer att gå vidare med inordnandet i Moderna museet bör Arkdes ges så stor självständighet som möjligt med bevarat namn och egen identitet. Hela verksamheten bör ha en självständig ledning som kan garantera ett helhetsperspektiv där museiverksamhet och mötesplatsuppgift kan samverka.

Beslut i detta ärende har fattats av Statens konstråds direktör Magdalena Malm efter samråd med Henrik Orrje, administrativ chef, och Joanna Zawieja, producent stadsutveckling.

Magdalena Malm
Direktör